

ШЕРИГ АНСАМБЛИ ЫРЛАП, ТАНЦЫЛАП ТУР...

Тывага Улусчу революциянын бежен чылынын юбилейинин хунеринде Сибиринин шериг округунун ыры болгаш танцы ансамбли бистин республикага аалдап чораал.

Ансамбль бодунун уран чүдү, мергежилдин моон мурунда каш-даа удаа кээп көргүзүп, чонун хундуктелин чаалап алган. Көрүкчүлөр оон чогадыкчы коллективин эки билдир. Амгы үеде ансамбльдин уран чүдү улустукчуларда анык композитор Виктор Петрович Морозов кирген. Ол Новосибирскинин Глинка аттыг консерваториянын доозукчузу болгаш бо ансамбльге сес чыл ажалдаан.

Бистин корреспондентивистин В. П. МОРОЗОВ-биле беледизин моон адаанда парладымыс.

АЙТЫРЫГ: Ансамбльдин эртен оруунун дугайында каш сөстөн чугаалап берип көрүскер, Виктор Петрович?

ХАРЫБ: Бистин ансамбль 1939 чылда музыка эртемниг, бадет уран чүдү-биле таным, таланттыг улустардан шилтинип тургустунган. Ансамбльдин мурунда саздылган соруга—бирги эдечтеде Совет Армиянын шериг келектеринге, ыраккы гаризоннарда барып, аңаа совет уран чүдүдү пропагандалаар, совет дайынчыны эстетикага кижиздер болгаш бот-тымыштыр уран чүдү бөлүмнеринге сумелерин берип турган.

Ансамбльдин баштайгы уран чүдү улустукчу РСФСР-нин улустун артиин композитор Андрей Новиков турган. Ол бистин ансамбли-

висти барып чээрби беш чыл иштинде хундуктелин келген.

Эртен уенин иштинде ансамбль бүгү Сибиринин эргип, Сонгу доштук океандан Алтай дагдарына чедир, Уралдан Байкалга чедир шериг гаризоннарын, чурттакчы чонун аалдылары болуп келген.

Дайын үеинде ансамбльдин артистери фронтта барып, мурунку олутуун дайынчыларын концертти көргүзүп чораал.

Кур черлерин шингээп турар үеде бистин ансамбль аңаа хей-хей солун концерттерин көргүскен.

Ансамбльдин коллективинден таланттыг музыкантылар, ыраажылар, танцычылар үген. РСФСР-нин алдарыг артистери музыкант эш Гудиев, композитор эш Зацепин, Одесса консерваториянын профессору эш Дубенко оларны адаарга-ла четти бээр боор.

Окутун ыры болгаш танцы ансамбли Сибиринин уран чүдү фестивалдарына үргүзүп кирип келген.

АЙТЫРЫГ: Бистин республикага концерт көргүзүп чоразинарнын дугайында бодалдарны чугаалап көрүскер.

ХАРЫБ: Тыва автономнуг республиканын ажалчы чону бистин уран чүдү-биле, чогадыкчы ажалчы-биле эки таным болгаш оон бедик үнелер көрүп турарын эки билдир. Оон чалгыс херечин ансамбльдин ыраажымы Владимир Никаненко, танцычы Владимир Бешкаев болгаш доштуруучу Иннокентий Бот-

АЙТЫРЫГ: Ансамбльдин амгы үедеги чогадыкчы ажалчынын дугайын номчукчуларга сонуугады көрүскер.

ХАРЫБ: Маңаа бирги эдечте демделгезе чогуру чүве болза, ансамбльдин составы аныктар. Биске дээди болгаш ортумак тускай эртемниг, таланттыг аныктар келген.

ЧУРУКТАРДА: Ансамбльдин оюн көргүзүлгөсүн үеде. А. МЕЛЬНИКОВТУҢ фотолары.

Ансамбльдин хоочун ыраажылары Николай Лукиский, Александр Ломанов, Георгий Парышев-биле катар олар саудуг көрүштүгү улуг коллектив болуп турар. Аңаа аныктар Александр Берлин, Владимир Еремеев, Александр Горбов дээр эскерлер-даа кирип турар.

Ансамбльдин көргүзүлгөсүнүн нити хевирин база эскерилген: номер бүрүзүнүн күс-селезинин шынары акжээни болгаш оон көрү, дыңдары.

ЧУРУКТАРДА: Ансамбльдин оюн көргүзүлгөсүн үеде. А. МЕЛЬНИКОВТУҢ фотолары.

Кызылдың башкы училищези 1971—72 өөредилге чылында сургуулдар немей хүлээп алырын чарлап тур

Башкы училищези эге класстар болгаш күш-куштура башкылары, уруулар садтарына кижиздикчилерин белектер турар. 30 хар чедир назмыг сес класс дооскан тус черин чурттакчыларын учушчеге хүлээп алыр.

Училищеге кирерлер орус дылга (диктант), орус дылга болгаш литературага (аас-биле) математикага (аас-биле) экзаменерни дузаар. Күш-куштура салбырына кирерлер оон аңгыда тускай эртемниг алай-биле экзаменни (чипик атлетикага, гимнастикага, эштеринге) дузаар.

Эге класс башкылары 4 чыл, уруулар албан черлеринге акылдаарлар 3 чыл 6 ай, күш-куштура башкылары 3 чыл хуусалыг өөрер.

Директорун адыгга билдиринишкиге дараазында документтерин кожаар:

- бизиниң дугайында документин (боду), ламдары, эччи тынзылгазы, чурттап турар черинден ынылгазы, өөренип азы акылдап турган черинден характеристика, төртүтүгенин дугайында херечилелден тоолгазы, ада-незелин ажал төдөйер болгаш өг-бүдө кижизиниң дугайында тынзылга, 3х4 хемчээдиг дөрт чүрү, паспорт, шериг биледин азы учытта турарынын бижини боду эскер.

Кирериниң экзаменерин август 25-те эгелээр.

ДИРЕКЦИЯ.

№ 35 профтехучилище чалап тур

ХООРАПНЫҢ № 35 ПРОФЕССИОНАЛ-ТЕХНИКТИГ УЧИЛИЩЕЗИ 1971—72 өөредилге чылында сургуулдар хүлээп алырын уламчылал тур. Аңаа дараазында мергежилдерин кадрларын беледизер:

чолачы-аэросоляр	1 чыл;
ооренир хуусаазы	2 чыл;
автомобильщик	2 чыл;
экскаватор машинист	1 чыл;
штукатур-будукчу	2 чыл;
арматурщик-дубаалакчы	1,5 чыл;
харызаачылар	1 чыл.

Училищеге 15 хардан ору назмыг 8—10 класс дооскан оолдары болгаш кыстарым хүлээп алыр.

ӨӨРЕНИРИ-БИЛЕ ХҮЛЭЭП АЛГАННАРЫН ХАЛАС ЧЕМ-НЕВИЛГЕ, ЧҮРТТАП ЧЕР, АҢАА БОЛГАШ АЖЫЛЧЫН ХЕП-БИЛЕ ХАНДЫРАП.

БО ЧЫЛЫН УЧИЛИЩЕНИ БУРУН ДЕРИП, КЛАСТААН КАБИНЕТТЕРДИГ, МАСТЕРСКАЯЛАРДЫГ, СПОРТЗАЛДЫГ ЧАА БАЖЫЛЧЕ КӨЖҮРЕР.

Профтехучилищеге өөренип кижиздиге өөренип турганы үени нити ажал ажалыга кирип санаар. Учашенин тергип эки доосканнары оларын күзелин баураар дээди болгаш тускай ортумак өөредилге черлеринге дораан чорудуу боор.

№ 35 училищеге техниктиг чогадылганын, бот-тымыштыр уран чүдүдү бөлүмнөр, спорт сөмпиалары ажалдап турар.

Кирерин күзөөнөр директорун адыгга билдиринишкиге дараазында документтерин кожаар:

- школа доосканын дугайында херечилел;
- төртүтүгенин дугайында херечилел азы паспорт;
- учеттан үндүр бижиктен демдектиг кирип бижиктиге дугайында херечилел;

Кызылдың профессионалындан эччи тынзылгазы; 3х4 хемчээдиг 4 фото-чүрүк.

УЧИЛИЩЕНИН АДРЕЗИ: Кызыл хоорай, «Нефть» базасы» деп автобус доттар чер чогууда, ТЕЛЕФОН 21-49.

1971 чылдың август 21-де, эртенниң 10 шактан эгелеп, «Детский мир» магазинин чалыпта школа баалары ажалыктар. Баалардан мындыг баараннары: өөренип оолдарга костюмнери, сорочкалары, урууларга фартуктуг формалары, платтерини сазып ап болур. Уруулар, оолдарга күе-кү тоннары, ук болгаш трикотажтан кылган баараннары, бюрттери, аны-бурт өөредилге херекселерин болгаш өскө-даа херекселерин сазар.

Школа бааларына кээп, чар өөредилге чылыга эржежон чугула чүдүлгөсүн сазып алырынча ада-незелин чалап тур. КЫЗЫЛ САДЫГ.

Чабас. Хаттыг күжү копкап болур.

Агварын температурасы дагыт районнарга 15—20. Богу республикага болгаш артыкларында 25—30. Кызылга бүгүч, азыр, чабас аылга 25—27 градус изир.

Мелебидение

АВГУСТУН 21-ДЕ МОСКВАДАН

11.55—Дамчыдылга программалары. 12.00—Соолуг медээлер. 12.05—Урууларга дамчыдылга. «Шеленгитен болган Хоотук». «Хачы болган оолук». Дирит чуруктар. 12.50—Урууларга. «Они чүдүлгө, чер-де эки» Ойнарарктар пияза. 13.00—Школачыларга. «Сенэ, чалымы назмы». Нептерейт классиктиг хонжумуну концерт. 14.20—«Стамбулдин» за-водтун чеди хуну. «Коккур», 14.50—«Гюли Чохели ырылар тур». Кошерт. 15.20—«Соолуг болук». Уран-чечен фильм. 16.40—Соолуг медээлер. 17.00—«Объектив». Фотосургуула-чыларга дамчыдылга. 17.30—«Фирде» «Чалымы назмы», «Сы-мыралып чугаалажымын».

КЫЗЫЛДАН

18.00—«Силеринг огулар биле думнаар». Уран-чечен фильм.

МОСКВАДАН

19.30—«Чугадылгы тончуту». Документалдыг телефильм. 20.20—«Делегейин дирит амыгдары». 21.30—«Хераже-нер дугайында эгелде Уран-чечен фильм. 23.00—23.10—Тех-никтиг чалсар. 23.10—23.50—«Бистин Сонгу чүккө келер». Сонгу чүккүн күрүшениң улусту хорунуң концерт.

КИНО

АВГУСТ 21-ДЕ

«НАВЫРАЛ»: «Мэц соолуг татом» 9.20, 11.25, 13.30, 15.35, 17.40, 19.45, 21.50 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Ажырагыч» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ПИОНЕР»: «Ужасдан дөрдөн» 9.30, 11.20, «Дуруозинин анык назмы» 13.10, 15.00, «Бүрү чон болза—салым» 17.00, 19.00, 20.50 шактарда.

«ВОСТОК»: «Шолаан төртүтүгө» 15.00, «Гайдуитар» 17.00, 19.00, 21.00 шактарда.

ЧАЙГА КИНОТЕАТР: «Спорт, спорт, спорт» 17.00, 19.00, 21.00 шактарда.

«СОВЕТ ТЫВАНЫН 10 ЧЫЛЫ» КУЛЬТУРА БАЖЫНЫ: «Майерлин» (1 болгаш 2-ги кляуэр) 20.00 шактарда.

СПАРТАКИАДА—СПОРТЧУ ОЛИМПИАДАНЫН БУДУУЗУ

Спорттун кижилери бурунгу аалынер деп, үени олимпиадалар-биле санзар. Совет спортчулар үени спартакиадалар-биле база санаар.

Дөрт чыл болгаш-ла бир катап чурттуу спортчу ареназын-га Москваның Лужникинде В. И. Ленин аттыг Топ стадионга эвилелешкен республикалар — Россияны, Украина-ны, Беларусияны, Казакстанын, Узбекстанын, Грузия-ны, Азербайджанын, Арменияны, Латвияны, Литваны, Эстонияны, Молдавияны, Киргизияны, Таджикистан-ны, Туркменияны, Москва болгаш Ленинград хоорайларын күштүглерден күштүглер, делегейин стадионнарга бодун чуртун алдаржыткан он чеди шыгарангай спортчулары — СССР-нин күрүне тутун үндүрүп кээрлер. СССР-нин улустарынын Спартакиадазы мыңаар ажытынар.

Лужниктерге спартакиададан түнел ойнаары болур. Ын-алла-даа Спартакиада оон-даа эрте эгелээр. Ол заводтарын, фабрикаларын, шкодаларын спортчу клубтарына, күш-култураның кода коллективтеринге төртүтүр. Бо удаада СССР-нин улустарынын Спартакиадазына 45 миллион спортчу киришкен. Лужниктерге болган түнел ойнаарга чуртун 254 хоорайлардан 4875 шилдинде спортчу келген. 28 хонуктуң дургууда олар Спартакиадазын лауреаттарынын 346 алдын, 346 мөңүн, 358 хүлөр медалдары даш демисежип келгенер.

Совет спортчу фестивалдын масштавы Спартакиададан хундукту аатчымы, улуг дуржулгалыг спорт ажалдагымы, Бүгү-делегейин олимпий комитетинин президентини Эверий Брендежти бенин магадалыкан.

Москвага мындыг спартакиада беш удаа болган. Шынап-ла, Спартакиада Олимпиаданын буюузу деп болур, чүге дөргө Спартакиада—спортчу белектер-дир. Оон программа-зынга олимпий оюннарын 22 хевир кириген. Аңаа чурттуу спортчу алдарын делегейде көдүрүп келген спортчулар киришкен. Оларын чамдыктары маңа алап көрөзди.

Баскетболга Сергей биле Александр Беловтар, Модестас Паулаускас, бокска Мадридтен чоокта чар эеп келген, аар денинин Европа чемпиону Владимир Чернышев болгаш оон эштери, хушкө делегейин беш дакыр чемпион, олимпий чемпиону Александр Медведь, чада тергеге делегей чемпиону Омар Пхакадзе, гимнастикага Михаил биле Зинаида Воро-нинер, Людмила Туршцева, чипик атлетикага Янис Лусис, Валерий Борзов, Игорь Тер-Ованесян болгаш өскө-даа хей-хей спортчуларын кирип болур.

Бис маңаа делегейге билдигир спортчуларын ресиж ала-дымыс. Спартакиададан Москвага болган түнел ойнаары-га 18 делегей, 19 европейж, 31 бүгү-виед болгаш 237 республика рекордтары тургустунган.

Спартакиада болган санында делегейге спортчу чаа-аа ат-тарын илеретип, алдары бир эки чачыл бол берген. Ка-зан бир катап ол Владимир Куцук, Лариса Латынина, Валерий Брумельди, Наталья Кучинскаяны, Ян Талысты алаан. Спартакиада чугаа таланттын ажалдар авес, оон харын быжылган, бадыктаар. Дөрт чыл бурунгаар Беларусия-ның гимнастчылар командалынын составына он үш харыг Тамара Лазавичев Москвага чедип келген. IV Спартакиадага чүдүк ыш кырынга шимчээкшилер күсөлдөр талазы-биле Тамара алдыгы черин эгелен. Богу, он чеди харыг анык кыс Спартакиададан болган СССР-ниң тулган чемпиону бо-лур берген.

Бешки Спартакиададан ажалдыкшынары-ла хей. Ча алдарынын талазы-биле маргылдаага Грузиядан келген Любовь Асатурованың тилелгези конгүт солун болган. Люба чүтте үш ай бурунгаар холуга ча тудуп, адып эгелен. Ол хире-аинде Люба уудураныкчыларын тилеп шыдаан.

Рустам Ахметов Украинанын Бердичев деп бичин хоорайынан келген анык спортчу. Хейге билдингир мастерлер-биле маргышкаш, 2,23 метр бедикти ажа талаан. Спартакиа-да саудуг спортчулар Совет Эвилелинин бодун бүрүзүндө өзүп, Спартакиададан чемпионнары болгаш шаңнаалдарын алганнары эвилелешкен республикалар бүрүзүндө чурттап турар деп чүвени көргүскен. Бешки Спартакиада дөргө, моон мурунда артыкшылыгы эң-не аныга, Түнел оюн-нун 4875 кижизикчилерин 2298-и 25 хар чедир назмыг. 1461 кижизикчи дээди эртемниг. 174 кижизик «СССР-нин алдар-лыг спорт мастери» деп бедик аттын эдилекчилери, 593 кижизик бүгү-делегей кладыкын спорт мастери, азы үргүзүч бедик түнелдерин көргүзүп турар спортчулар болган.

Ол дөргө совет спорттун аналарды. Бир чыл болгаш олар Мюнхенге болур олимпийж оюннарга киришкен. Спар-такиададан чүтте чемпионнарын деп болбас. Ол маргыла-ларын ылгалдыг чүдү—бүгү улустуу алганна. Ол ышкыш Спартакиада калыкшылы камтаал, бүгү тала-биле сайлы-рангай салгалды кижиздиктерге удуг саалдарыг болуп кел-гени эң-не чаагай чачыл.

Михаил МАРИН. (ПМА).

Дүрүм барымдаалаар болзукза...

Ол тааварыла бир-де суббо-та хундуктелин болгон. Кижилер чык доштур олурган автобус Заодержеж паром тааварын кижер чүжүрүп турган. Бирги черегин чолочымы В. М. Коношкова тем кыдымына кел-гиз, пассажирларын дүрүм баураар дүжүрүн сүмелзэн. Чабас чап турар боорга, де-жигилери бедирликтер-даа. Ынчалла-даа чолочымы ишт-тириг болгон. Ам канчаар, аңаа чазыгыр чүжүр таа-варыкынар.

Автобус паром кырынга үнүп четкиленип чидерал ол мый. Боор ортто, жажы-ла алдырылган сүжүк, яра-шала дээр. Чолочы карак кижиз дээр аралында үнө та-лааш, дүжү артар аралыг болгон. Дүрүм барымдаалааш, оларын амы-тынмын алган дүжүмүсүз чолочымы кан-чаар өөрүп четтирп турар-мын көргөн болза дыкка со-луп ийик.

Василий Миталюкчи 35 чыл чолочылаан болгаш оон 20-ынн дүрүзүндө ук чер-нун автожыл-огымда ажалдап турар. Оон тергип эки ажалын шаңналыг бижик-биле болгаш өөрүп чет-тиршикшилер-биле чачымы аес убаа бедиззэн.

Оон автобузун сүт ишт-тен ужулгазы, мак селтен, ылчылган оон хоорайын кү-бүжүлүрдөй бол-ла көрүп болур. Оон жүрүндө мыккай болза Василий Коношкова башкарып чорур.

А. ЯРОВОЙ. (СНП-иң корр). Петрозаводск.

Чаа шүлүктер

Кара чажы

Кастыгын дуглап бады кээрге, Кастыгын суйбеп, дырап бо-рим.

Чалай-кара баглан каан дег, Сарым экин кара чажы. Сыран ортал оюн эрп, Чымчидиар остедирге,

Ынаамга

Коккур дөргө кыгыт сазып, Кожне куштар укуп эртен. Тапчы-Уула уулууда, Лангаар эртен көрүп ор мен.

Чарым сөз солгыз диген Чажырылмас кызылени Чанган күштүн чалыгына Чалга кылган, ыдырым кай... Сеткыл-сагып холсеп, дойлу.

Чажежейин саргыз-даа, Чарал кужу, билдингир-ле, Чажал сайын чедир аар. Ажырас оң, ынак сарым, Амырдал мурунуга.

Ууле-херээс бүдүрүп кааш, Удөгө чоң, чана бээр мен.

М. ДОРЖУ.

Ужуражышкын кежээзи

Кызылдың пассажирлер ав-тотранспорт буюрулгезиниң клубуна Ада-чурттуг Улуг дайыннын кижизикчилери-биле ужуражышкын болган.

Меңзени Тыва автотран-спорт эргелинин начальниги А. С. Кошкер ажыткан.

Шериг албанның эш Алек-сеев чүве чугаалаан. Ада-чур-тун Улуг дайыннын чылдарында муң-муң совет кижилер Төвүн чурт дээр боттарынын амы-тынн харманнамай тулчуп, эрес-маадырыг чо-руун көргүскенер. Дайынга бистин тилелгезиниң кол үндөзүн дөзү болза, социали-ст нитилелдин системасы, Коммунист партиянын органи-заччы чоруу, совет патриотизм, Совет Чепсентиг Күш-териниң чижелээр чүве чон маадырыг чоруу болган дээр-ин ол демделзэн. Тайбын үеде хоочун фронтчулар күш-ажылга эрес-маадырыг чо-руун көргүзүп турар. Оларга автобугурулгө чериниң чолочылары — коммунист күш-ажылдың шалыпчылары Г. Ры-женков, А. Шахматов, меха-ник И. Захаров, тулуг-монтаж участкагунун кол механиги Ф. Сайгутин, слесарь А. Зиб-лицкий болгаш өскөлөр-даа хамаарып.

Ажылчы чоннарын, ылаң-гыя өзүп олурар анык өскөн-ни хоочун салгалдыг кижиле-риниң дайынчы, күш-ажылчы чачылдарына кижизиктери бистин эң чугула сорулгала-рыныстын бирээс болур дээр-зин эш Алексеев чугаалаан.

Кызыл хоорайнын шериг комиссарынын оралачысы А. Чыба Ада-чурттуг Улуг да-йыннын маадырыг болгаш эрес-дидим чоруу дээр 42 фронтчуга «Тилелгениң 25 чылы» деп турсааалдыг хе-рек демдегтерин СССР-нин Камгала министриниң өмү-нээзинден тывыскаан.

Амгы үеде күш-ажылга ша-лыпчы чоруун көргүзүп турар хоочун фронтчуларга аңша шаңнааларын база берген.

Меңзениң тончунде авто-транспорт буюрулгезиниң бот-тывынгыр артистериниң кон-церти болган.

О. ИРГИТ.

Амгы үеде күш-ажылга ша-лыпчы чоруун көргүзүп турар хоочун фронтчуларга аңша шаңнааларын база берген.

Меңзениң тончунде авто-транспорт буюрулгезиниң бот-тывынгыр артистериниң кон-церти болган.

О. ИРГИТ.

Амгы үеде күш-ажылга ша-лыпчы чоруун көргүзүп турар хоочун фронтчуларга аңша шаңнааларын база берген.

Меңзениң тончунде авто-транспорт буюрулгезиниң бот-тывынгыр артистериниң кон-церти болган.

О. ИРГИТ.

Амгы үеде күш-ажылга ша-лыпчы чоруун көргүзүп турар хоочун фронтчуларга аңша шаңнааларын база берген.

Меңзениң тончунде авто-транспорт буюрулгезиниң бот-тывынгыр артистериниң кон-церти болган.

О. ИРГИТ.

Амгы үеде күш-ажылга ша-лыпчы чоруун көргүзүп турар хоочун фронтчуларга аңша шаңнааларын база берген.

Меңзениң тончунде авто-транспорт буюрулгезиниң бот-тывынгыр артистериниң кон-церти болган.

О. ИРГИТ.

РЕДАКЦИЈАНЫН АДРЕЗИ

Кызыл, Шетинкин-Бравченко кудумчузу, бажы № 3, ТЕЛЕФОННАРЫ. Редакторун 24-63, редакторун оралачыларынын болгаш пропаганда кылдынын 35-24, харымсалгалды секретарынын 23-35 партияжы амырлар кылдынын 37-13, культура кылдынын 23-54, кода ажал-агый кылдынын 21-47 үлөтүп кылдынын 22-64, чагаа база совет тургугу кылдынын 41-27, информация кылдынын 20-60, бухгалтерия-нын 31-75, корректорларын 27-41. Солун келбейн барганда 32-75 телефонче долгаар.

ТЫВА АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин чанында Тываның ном үндүрү черинин республика типографиясы (Кызыл, Шетинкин-Бравченко кудумчузу 1.).

ТС-00404.

Солун неделяда 6 катап үнер